

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MJDSCGUJ201

SEMESTER : 02

COURSE NAME : પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ (અર્વાચીન)

નિયત કૃતિ : પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક : ખંડ - ૨, ગુચ્છ - ૨

સંપાદક : ચંદ્રકાન્ત શેઠ

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ પદ્યપ્રકારોને જાણે.
- ગાંધીયુગના સર્જકો - કવિઓનો પરિચય મેળવે.
- ગાંધીમૂલ્યોની સાથે જીવનમૂલ્યો જાણે અને સમજે.
- કવિતાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય કરાવતાં શીખે.
- ભાષા સજ્જતા વિકસાવે.

પાઠ્યક્રમમાં સાત કવિઓનાં નિમ્નલિખિત કાવ્યો નિયત કરવામાં આવે છે :

- (૧) મેઘાણી : ૧. કસુંબીનો રંગ ૨. કોઈનો લાડકવાયો
(૨) સુન્દરમ્ : ૧. હંકારી જા ૨. મેરે પિયા
(૩) ઉમાશંકર જોશી : ૧. ભોમિયા વિના ૨. ગાણું અધૂરું
(૪) રાજેન્દ્ર શાહ : ૧. નિરુદ્દેશે ૨. ઇંધણા વીણવા ગૈતી મોરી સૈયર
(૫) નિરંજન ભગત : ૧. ફરવા આવ્યો છું ૨. ઘડીક સંગ
(૬) ઉશનસ્ : ૧. વળાવી બા આવી ૨. ગૃહપ્રવેશે
(૭) જયંત પાઠક : ૧. થોડો વગડાનો શ્વાસ ૨. આનંદ છે

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ - ૧	(૧) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રમુખ પદ્યપ્રકારો (ગીત, ગઝલ, સોનેટ, ખંડકાવ્ય)નો પરિચય. (૨) ગાંધી - અનુ ગાંધીયુગના સર્જકોના જીવન અને કવનનો પરિચય : ૧. મેઘાણી ૨. સુન્દરમ્ ૩. ઉમાશંકર જોશી ૪. રાજેન્દ્ર શાહ ૫. નિરંજન ભગત ૬. ઉશનસ્ ૭. જયંત પાઠક	1	અઠવાડિક ચાર કલાક

૨	એકમ - ૨	. નિયત કરેલાં કાવ્યોની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)	1	
૩	એકમ - ૩	નિયત કરેલાં કાવ્યો આધારિત ટૂંક નોંધો (ચારમાંથી ગમે તે બે)	1	
૪	એકમ - ૪	ભાષાસજ્જતા : (છંદપરિચય) (૧) છંદનું બંધારણ (અક્ષર સંખ્યા, ગણ, યતિ) જણાવી ઉદાહરણ લખો : ૧. શિખરિણી ૨. મંદાકાંતા ૩. પૃથ્વી ૪. શાદુલવિક્રીડિત ૫. વસંતતિલકા ૬. સગ્ધરા ૭. ચોપાઈ ૮. દોહરો ૯. ફરિગીત ૧૦. ઝૂલણા (પાંચ છંદ પુછાશે, ગમે તે ત્રણના જવાબ લખવાના રહેશે.) (૨) છંદ ઓળખાવો : નિયત દસ છંદમાંથી કોઈ પણ છંદની પાંચ પંક્તિ પુછાશે. ગમે તે ત્રણ પંક્તિના છંદ ઓળખાવવાના રહેશે.	1	
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ગ્રંથ : ૫-૬ , ગુ. સા. ૫. ૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા - ધીરુભાઈ ઠાકર ૩. અર્વાચીન કવિતા - સુન્દરમ્ ૪. રાજેન્દ્ર - નિરંજન યુગની કવિતા - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ - પાર્શ્વ ૫. ગુજરાતી વિષય વસ્તુ - પ્રિ. નરુભાઈ રાવલ ૬. રૂઢિપ્રયોગો, કહેવતો અને છંદ - અલંકાર - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ : પાર્શ્વ ૭. વિચાર વિસ્તાર, છંદ, અલંકાર - નરુભાઈ ઠાકર				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MJDSCGUJ201A

SEMESTER : 02

COURSE NAME : સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ - નાટક

નિયત કૃતિ : 'મન મગન હુઆ' - સતીશ વ્યાસ

પ્રકાશક : ડિવાઈન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)**વિદ્યાર્થીઓ -**

- નાટકના સ્વરૂપને જાણે.
- અર્વાચીન ગુજરાતી રંગભૂમિનો પરિચય કરે.
- નાટકમાં તખ્તાલાયકી એટલે શું એ વિશે જાણે.
- ભજવાતાં શિષ્ટ નાટકો જોવામાં રસ કેળવે.
- ગુજરાતીના મહત્ત્વનાં નાટ્યસર્જકોનો પરિચય મેળવે.
- ભાષા સજ્જતા કેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ - ૧	(૧) નાટકનાં સ્વરૂપગત લક્ષણો (૨) સાંપ્રત ગુજરાતી નાટક અને મહત્ત્વના નાટ્યસર્જકો (૩) એકાંકી, ટૂંકી વાર્તા, નવલકથા સાથે નાટકની સામ્યતા અને ભેદ	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
૨	એકમ - ૨	પાઠ્યકૃતિના સમીક્ષાત્મક પ્રશ્નો : (૧) તખ્તાલાયકીની દૃષ્ટિએ નાટકનું મૂલ્યાંકન (૨) કૃતિને આધારે નાટ્યસર્જકનું મૂલ્યાંકન અને સર્જકવિશેષો	1	
૩	એકમ - ૩	કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો જેમ કે, નાટકની ભાષા, સંવાદો, સંઘર્ષ, વગેરે	1	
૪	એકમ - ૪	ભાષાસજ્જતા : (અલંકાર પરિચય) (૦૯ ગુણ) (૧) ઉદાહરણ અને સમજૂતી આપી અલંકાર ઓળખાવો : ૧. ઉપમા ૨. ઉત્પ્રેક્ષા ૩. રૂપક. ૪. દૃષ્ટાંત ૫. વ્યાજસ્તુતિ	1	

		૬. અનન્વય ૭. સજીવારોપણ ૮. વ્યતિરેક ૯. અતિશયોક્તિ ૧૦. શ્લેષ ૧૧. વર્ણાનુપ્રાસ પાંચમાંથી ગમે તે ત્રણ લખવાના રહેશે. (૨). અલંકાર ઓળખાવો : (૦૩ ગુણ) ઉપર્યુક્ત અગિયાર અલંકારમાંથી પાંચનાં ઉદાહરણ પુછાશે. ગમે તે ત્રણ અલંકારનાં નામ લખવાના રહેશે.		
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ધીરુભાઈ ઠાકર ૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (૩-૪) : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ ૩. નાટક વિશે : જયંતિ દલાલ (જયંતિ દલાલ સ્મૃતિ સમિતિ) ૪. નાટક વિશે : રમણલાલ યાજ્ઞિક (ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી) ૫. નાટ્યકલા : ધીરુભાઈ ઠાકર ૬. આધુનિક ગુજરાતી નાટકો અને અન્ય લેખો : રાજેન્દ્ર મહેતા તથા અન્ય (તાદર્થ્ય - ઓક્ટોબર - નવેમ્બર - ૨૦૦૦) ૭. નાટ્યસર્જક સતીશ વ્યાસ : સં. ચીમનભાઈ કોળી ૮. ગુજરાતી નાટક : સતીશ વ્યાસ ૯. ગુજરાતી નાટ્ય સાહિત્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ : મહેશ ચોક્સી ૧૦. બૃહદ્ નાટ્યલોક : જશવંત શેખડીવાળા ૧૧. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ : પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ (નીરવ) ૧૨. વિચાર વિસ્તાર, છંદ અલંકાર - નટુભાઈ ઠાકર				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MIDSCGUJ202

SEMESTER : 02

COURSE NAME : ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ – અર્વાચીન

નિયત કૃતિ : વાર્તા-કડી

સંપાદક : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, રમેશ ત્રિવેદી, નટવર પટેલ

પ્રકાશક : કડી સર્વ વિશ્વવિદ્યાલય, ગાંધીનગર

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)

વિદ્યાર્થીઓ -

- અર્વાચીન ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તાના સ્વરૂપનો પરિચય કરે.
- ટૂંકી વાર્તાની વિકાસરેખા જાણે
- ટૂંકી વાર્તાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય મેળવે.
- ટૂંકી વાર્તાના મહત્ત્વના સર્જકોને ઓળખે.
- ટૂંકી વાર્તાની અન્ય સ્વરૂપો કરતાં ભિન્નતા સમજે.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવેલી ટૂંકી વાર્તાઓ :

વાર્તા-કડી કૃતિની અનુક્રમે ૧ થી ૧૦ અને ૧૭ થી ૨૧ ક્રમાંકની વાર્તાઓ

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ - ૧	(૧) ટૂંકી વાર્તાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓ (૨) ટૂંકી વાર્તાના મહત્ત્વનાં સ્થિત્યંતરો (૩) ટૂંકી વાર્તા અને અન્ય ગદ્યસ્વરૂપો (એકાંકી, લઘુકથા, નવલકથા) વચ્ચે સામ્ય - ભેદ	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
૨	એકમ - ૨	ટૂંકી વાર્તાની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)	1	
૩	એકમ - ૩	નિયત ટૂંકી વાર્તાઓ આધારિત ટૂંક નોંધો (ચારમાંથી ગમે તે બે) (જેમકે, વસ્તુસંકલના, પાત્રચિત્રણ , પરિવેશ, સંઘર્ષ, આરંભ - અંત, શીર્ષક વગેરે.)	1	
૪	એકમ - ૪	ભાષાસજ્જતા : (અલંકાર પરિચય) (૧) ઉદાહરણ અને સમજૂતી આપી અલંકાર ઓળખાવો :	1	

		૧. ઉપમા ૨. ઉત્પ્રેક્ષા ૩. રૂપક. ૪. દૃષ્ટાંત ૫. વ્યાજસ્તુતિ ૬. અનન્વય ૭. સજીવારોપણ ૮. વ્યતિરેક ૯. અતિશયોક્તિ ૧૦. શ્લેષ ૧૧. વર્ણાનુપ્રાસ પાંચમાંથી ગમે તે ત્રણ લખવાના રહેશે. (૨). અલંકાર ઓળખાવો : ઉપર્યુક્ત અગિયાર અલંકારમાંથી પાંચનાં ઉદાહરણ પુછાશે. ગમે તે ત્રણ અલંકારનાં નામ લખવાના રહેશે.		
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. સ્વરૂપ સન્નિધાન – સુમન શાહ : પાર્શ્વ પ્રકાશન ૨. વાર્તા વિચાર – રાધેશ્યામ શર્મા : પાર્શ્વ ૩. ટૂંકી વાર્તા – વિજય શાસ્ત્રી : અરુણોદય પ્રકાશન ૪. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ૫-૬ : ગુ. સા.પ. ૫. ટૂંકી વાર્તા : વ્યાખ્યાથી વિકાસ – સંજય આચાર્ય : આદર્શ પ્રકાશન ૬. વિચાર વિસ્તાર, છંદ અલંકાર – નટુભાઈ ઠક્કર ૭. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ – પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2023-24 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR23MDCGUJ203

SEMESTER : 02

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)

નિયત કૃતિ : 'નિબંધવિશેષ' : કાકાસાહેબ કાલેલકર

સંપાદક : જયા મહેતા

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External – 50 Marks
		Internal – 50 Marks

Course Outcome : (હેતુઓ)**વિદ્યાર્થીઓ -**

- નિબંધના સ્વરૂપને જાણે.
- નિબંધ અને લલિત નિબંધ વચ્ચેનો તફાવત સમજે.
- 'જીવન ખાતર કળા ' માં માનતા કાકાસાહેબના નિબંધોનો આસ્વાદ માણે.
- કાકાસાહેબના ગદ્યનો આસ્વાદ માણે.
- પ્રકૃતિ પ્રત્યે લગાવ વધારે દૃઢ બનાવે.
- ભાષા સજ્જતા વધારે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
૧	એકમ - ૧	(૧) કાકાસાહેબ કાલેલકર - જીવન અને કવન (સામાન્ય પરિચય) (૨) નિબંધની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓ (૩) નિબંધ અને લલિત નિબંધ વચ્ચેનો ભેદ	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
૨	એકમ - ૨	(૧) કાકાસાહેબનું નિબંધક્ષેત્રે પ્રદાન (૨) 'નિબંધવિશેષ'- ના નિબંધોને આધારે કાકાસાહેબની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ (૩) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો	1	
૩	એકમ - ૩	નિબંધોનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (પરીક્ષામાં ત્રણ પુછાશે, ગમે તે એકનો આસ્વાદ લખવાનો રહેશે.)	1	
૪	એકમ - ૪	ભાષાસજ્જતા : જોડણીશુદ્ધિ (જુઓ, પરિશિષ્ટ) નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી વીસ શબ્દો પુછાશે. ગમે તે અઢારની સાચી જોડણી લખવાની રહેશે.	1	

સંદર્ભગ્રંથો : ૧. કાલેલકર અધ્યયન ગ્રંથ - સં. ઉમાશંકર જોશી (વોરા એન્ડ કંપની, મુંબઈ)

૨. સાહિત્યચિંતન - સુન્દરમ્ (વોરા એન્ડ કંપની, અમદાવાદ)
૩. શૈલી અને સ્વરૂપ - ઉમાશંકર જોશી (ગૂર્જર)
૪. ગુજરાતી લલિત નિબંધ - પ્રવીણ દરજી (નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ, દિલ્હી)
૫. કાકા કાલેલકર: જીવન અને સાહિત્ય - જયંત પટેલ (યુનીલાલ ગાંધી વિદ્યાભવન, સુરત)
૬. વિદ્યાર્થી જોડણીકોશ - કનૈયાલાલ જોશી (કુસુમ)
૭. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ - સં. યોગેન્દ્ર વ્યાસ (અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ)
૮. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ - પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ (નીરવ)

જોડણી

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
1.	અગત્યતા	અગત્ય	26.	ખૂશનુમા	ખુશનુમા
2.	અદ્વિતીય	અદ્વિતીય	27.	ખૂશમિજાજ	ખુશમિજાજ
3.	અદ્ભૂત	અદ્ભુત	28.	ખૂશબો	ખુશબો
4.	અનુકૂલ	અનુકૂલ	29.	ખૂબસુરત	ખૂબસૂરત
5.	આત્મપ્રસંશા	આત્મપ્રશંસા	30.	ગીદી	ગિરદી
6.	આદરણિય	આદરણીય	31.	ગુફતુગો	ગુફતેગો
7.	આપવિતિ	આપવીતી	32.	ગૃહશાંતી	ગ્રહશાંતિ
8.	આશિર્વાદ	આશીર્વાદ	33.	ચીત્રવીચીત્ર	ચિત્રવિચિત્ર
9.	આહ્લાદક	આહ્લાદક	34.	ચીમરાવવું	ચિમળાવવું
10.	ઉમેળવું	ઉમેરવું	35.	ચીરંજિવિની	ચિરંજીવિની
11.	ઉજળું	ઉજળું	36.	ચૂંથાચૂંથ	ચૂંથાચૂંથ
12.	ઉર્ધ્વગામી	ઉર્ધ્વગામી	37.	જન્મટીપ	જન્મટીપ
13.	ઉહાપોહા	ઉહાપોહ	38.	જયંતિ	જયંતી
14.	એકિટસે	એકીટશે	39.	જર્જરીત	જર્જરિત
15.	ઔપચારિક	ઔપચારિક	40.	જિંદગી	જિંદગી
16.	કળચરિયાળું	કરચળિયાળું	41.	જિલ્લો	જિલ્લો
17.	કલુષિત	કલુષિત	42.	જિંદાદીલી	જિંદાદિલી
18.	કવિયત્રી	કવયિત્રી	43.	ઝાગડુગી	ઝાઘાડૂઘી
19.	કારકીર્દી	કારકિર્દી	44.	તળવળાટ	તરવરાટ
20.	કિંવદંતી	કિંવદંતી	45.	તસ્વીર	તસવીર
21.	કિમિયાગર	કીમિયાગર	46.	તારિખિયું	તારીખિયું
22.	કૂતૂહલ	કુતૂહલ	47.	દૂબરું	દૂબળું
23.	ખાત્રી	ખાતરી	48.	ધણીધણિયાણી	ધણીધણીયાણી
24.	ખીચોખિચ	ખીચોખીચ	49.	ધર્મિષ્ઠ	ધર્મિષ્ઠ
25.	ખિસ્સાકાતુ	ખીસાકાતુ	50.	નિમણુંક	નિમણૂક

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
51.	નૂકશાન	નુકસાન	77.	વીશ્લીષ્ટ	વિશ્લિષ્ટ
52.	નૂખસો	નુસખો	78.	વિજળી	વીજળી
53.	પત્રકારિત્વ	પત્રકારત્વ	79.	વિશ્વાસનીય	વિશ્વસનીય
54.	પરબિડીયું	પરબીડિયું	80.	સહાનુભૂતી	સહાનુભૂતિ
55.	પરાકાષ્ટા	પરાકાષ્ઠા	81.	શારીરીક	શારીરિક
56.	પરીચીત	પરિચિત	82.	શિર્ષક	શીર્ષક
57.	પરીણીત	પરિણીત	83.	શીથીલ	શિથિલ
58.	પરીસ્થીતી	પરિસ્થિતિ	84.	સુશ્રુસા	સુશ્રુષા સુશ્રુષા
59.	પાશ્વમાત્ય	પાશ્વાત્ય	85.	શુધબુધ	સૂધબૂઝ
60.	પુરષ્કાર	પુરસ્કાર	86.	હરિકાઈ	હરીકાઈ
61.	પ્રતિતિ	પ્રતીતિ	87.	હૂતાસની	હૂતાશની
62.	ફળિભૂત	ફળીભૂત	88.	હુંસાતુશી	હુંસાતુંશી
63.	બહીસ્કાર	બહિષ્કાર	89.	હુંડીયામણ	હુંડિયામણ
64.	ભૂલભૂલામણી	ભુલભુલામણી	90.	પરીચારિકા	પરિચારિકા
65.	મીનીટ	મિનિટ	91.	પુર્ણિમા	પૂર્ણિમા
66.	મુંઝવણ	મૂંઝવણ	92.	પ્રતીનિધી	પ્રતિનિધિ
67.	મૂર્હુત	મુહૂર્ત	93.	અભીમન્યુ	અભિમન્યુ
68.	યુધીસ્થિર	યુધિષ્ઠિર	94.	વૃસકેતૂ	વૃષકેતુ
69.	રૂસવત	રુશવત	95.	ભૂરીસવા	ભૂરિશ્રવા
70.	રેલ્વે	રેલવે	96.	કૃતર્વમા	કૃતવર્મા
71.	લીખીત	લિખિત	97.	અશ્વથ્થમા	અશ્વત્થામા
72.	લીખીતંગ	લિખિતંગ	98.	શૂભૂટ	સુભટ
73.	વસિકરણ	વશીકરણ	99.	પૃથવિ	પૃથ્વી
74.	વસ્તી	વસતિ	100.	સંભારીઆ	સંભારિયા
75.	વીનીમય	વિનિમય	101.	વિદ્યાર્થીની	વિદ્યાર્થિની
76.	વીપરિત	વિપરીત	102.	પીત્રાઈ	પિતરાઈ

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
103.	સમગ્રામ	સંગ્રામ	107.	ચંદર્બીબ	ચંદ્રબિંબ
104.	શપર્ણી	સર્પિણ	108.	પરસન્ન	પ્રસન્ન
105.	કેશરિ	કેસરી	109.	પૂરૂશ	પુરુષ
106.	દાજ	દાઝ	110.	ઈંદુ	ઈંદુ